

HE 13/2025 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
25.3.2025

Aluehallintovirastojen lausunto hallituksen esityksestä

- Aluehallintovirastolla tarkoitetaan tässä lausunnossa Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoja yhdessä. Lausunto on aluehallintovirastojen yhteinen.
- Aluehallintovirasto pitää uuden viraston tavoitteita tärkeinä
 - voimavarojen käytön tehostaminen ja valvonnan vaikuttavuuden parantaminen ja tätä kautta asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien ja turvallisuuden varmistaminen sekä ihmisten turvallisuuden parantaminen.
 - hallinnon rakenteen selkeyttäminen
 - korkeatasoisen asiantuntemuksen kehittymisen edistäminen ja hyödyntäminen toiminnan sijainnista riippumatta
 - ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistaminen sekä yhdenvertaisuuden edistäminen.
- Sosiaali- ja terveysalan osasto tulee sisällöltään, henkilöstömäärältään ja asiamäärältään muodostamaan merkittävän kokonaisuuden perustettavasta Lupa- ja valvontavirastosta ja sen tehtävistä (noin 400 henkilöä). Virastolla olisi esityksen mukaan valtakunnallinen toimivalta sekä alueellinen läsnäolo.

Aluehallintovirastojen lausunto hallituksen esityksestä

- Asetuksella tulee varmistaa viraston alueellinen läsnäolo
- Yksikön päällikön tehtävään määrättäisiin viraston virassa oleva virkamies enintään viideksi vuodeksi kerrallaan
- Elinkeinovalvonta ja oikeusturvatehtävistä erillinen osasto tai asetuksessa määritellä tehtäville erillinen toimintayksikkö
- Muut lainsäädännön tarkennukset

Asetuksella tulee varmistaa viraston alueellinen läsnäolo

- Viraston keskeisimmät asiaryhmät muodostavat kanteluasiat, valvonta-asiat ja luvanvaraiseksi säädetyn elinkeinon harjoittamiseen oikeuttavat luvat sekä rekisteröinnit. Mainitut tehtävät muodostavat keskeisen osan sosiaali- ja terveysalan osaston toiminnasta. Valvontatehtävät vaativat alueellista läsnäoloa valvonta- tai tarkastuskäyntien suorittamiseksi. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus edellyttää muilta osin alueellista erityispiirteiden tuntemusta.
- Ottaen huomioon viraston tavoitteiden mukainen perusoikeuksiin liittyvä yhdenvertaisuuden edistäminen, edellyttää tämä toimintaolosuhteiden tosiasiallista tuntemusta. Aluehallintovirasto korostaa alueellisten olosuhteiden tuntemuksen merkitystä toimialan valvontatehtäviin liittyvien.
- Viraston tulee olla saavutettava ja toimintakykyinen valtakunnallisesti perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusturvan turvaamiseksi. Viranomaisen toimipaikat, toimialan tehtävät, aluejako sekä kielellisten oikeuksien toteutuminen tulee sovittaa viraston organisoitumiseen. Edellä mainitut koskevat sekä normaali- että poikkeusoloissa.
- Muista kuin päätoimipaikasta tulee säätää Valtioneuvoston asetuksessa Lupa- ja valvontavirastosta viraston aseman ja toiminta-ajatuksen pysyvyyttä ja toimintaan keskeisesti liittyvien perus- ihmis- ja muiden oikeuksien turvaamiseksi. Asetuksella tulee varmistaa viraston alueellinen läsnäolo.

Yksikön päällikön tehtävään määrättäisiin viraston virassa oleva virkamies enintään viideksi vuodeksi kerrallaan

- Viraston johdosta säänneltyjen virkojen täyttämisessä on keskinäinen epäsuhta. Aluehallintoviraston mukaan on perusteltua ja johdonmukaista, että yksikön päällikön tehtävään määrättäisiin viraston virassa oleva virkamies enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Yksikön päällikön tehtäviin määrääminen seuraisi samaa periaatetta mitä toimintayksikön johtajan tehtävästä olisi säädetty.
- Tehtävään määräaikaaisesti määrätty viraston virkamies voi joustavammin siirtyä viraston sisäisesti toiseen tehtävään. Vastaavalla tavalla toinen johtamistaitoa ja perehtyneisyyttä kerryttänyt viraston virkamies voi hakeutua määräajaksi yksikön päällikön tehtäviin. Edellä mainittu toisi viraston johtotehtäviin joustoa, tasapuolisuutta sekä yhdenvertaisuutta.

Elinkeinovalvonta ja oikeusturvatehtävistä erillinen osasto tai asetuksessa määritellä tehtäville erillinen toimintayksikkö

- Laissa on tullut säätää elinkeinovalvonta ja oikeusturvatehtävistä erillinen osasto tai asetuksessa määritellä tehtäville erillinen toimintayksikkö. Viraston keskeisiä eri ministeriöiden hallinnonalan elinkeino, oikeusturva- ja työvoimapalvelujen valvontatehtäviä ei tule lainsäädännössä jättää yleisen osaston tehtäviksi.
- Ehdotetussa asetuksessa on tavanomaisesta poikkeavasti säädetty yleiselle osastolle erinäisiä tehtäviä ja sen tehtäviin kuulumattomista tehtävistä, jotka tulisi muiden osastojen hoidettavaksi.
- Yleisen osaston tehtävistä ei olisi tarpeen asetuksella säätää erikseen, vaan tehtävät määräytyisivät viraston sisäisen työjärjestyksen mukaan. Yleisen-osaston tehtävät muodostavat laajan kokonaisuuden, eikä tehtäviä ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista säädöstasolla määritellä.

Muut lainsäädännön tarkennukset

- Hallituksen esityksessä on virastolle ehdotettu elintarvikelain 10 §:n 6 kohdan mukainen tehtävä, joka on tullut lainsäädännön ja tehtävän luonteen vuoksi siirtyä Ruokavirastolle.
 - Elintarvikelain perusteella alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen tehtävän ohjaus kuuluu Maa- ja metsätalousministeriön toimialalle elintarvikelainsäädännön kautta. Elintarvikelainsäädännön perusteella vähittäismyyntipaikkojen rekisteröinti ei vastaa alkoholilain perusteella tehtävää rekisteröintiä, vaan kyse on elintarvikevalvonnasta.
 - Elintarvikelain alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintitehtäviä aluehallintovirastoissa ovat tehneet ympäristöterveydenhuoltoyksiköissä elintarvikevalvontaa suorittavat virkamiehet. Elintarvikelain tehtävät ovat siirtymässä Ruokavirastoon ja tehtäviä suorittavat virkamiehet on esitetty siirtyvän tehtävineen valtion aluehallintouudistamisen yhteydessä Ruokavirastoon.
 - Alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintitehtävä kuuluu siis Maa- ja metsätalousministeriön toimialan alle, jotka aluehallintouudistamisen yhteydessä tulisi siirtää elintarvikevalvontatehtävänä Ruokavirastoon.
- Säännöskohtaisista perusteluista puuttuu maininta Valtioneuvoston asetuksesta valtakunnallisesta romaniasiain neuvottelukunnasta ja alueellisista romaniasiain neuvottelukunnista.
 - Asetuksen 7 §:ssä säädetään alueellisista neuvottelukunnista. Säännöksessä mainittu aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja viraston velvollisuudesta huolehtia hyvinvointialueen yhteistyöalueelle neuvottelukunnan asettamisesta.
 - Siltä osin, kun tehtävät ovat tarkoituksenmukaista jatkaa viraston tehtävinä tulee romaniasiain neuvottelukunnan asettamista koskeva tehtävä huomioida varsinaisessa substanssilainsäädännössä.

“

Asiakaslähtöisyys
Asiantuntijuus
Yhteistyö

Kiitos

Etelä-Suomen aluehallintovirasto |
Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue |
Basservice, rättsskydd och tillstånd –ansvarsområde

vaihde: 029 501 6000

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 1, 13035 AVI

[kirjaamo.etela\(at\)avi.fi](mailto:kirjaamo.etela(at)avi.fi)

